

***การประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**

ณัฐกานต์ บุญเสรีฐ^{1*} ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์² อรสา จรุงธรรม²

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ สาขาวิชาพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

²อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

*Corresponding author e-mail: natthakan.boon@vru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 69 คน ข้าราชการครู จำนวน 271 คน รวมทั้งสิ้น 340 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .94 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .94 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด (2) ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา พบว่า (1) การร่วมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การเชิญหน่วยงานต้นสังกัด/หน่วยงานภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาให้กับคณะครู (2) การร่วมกันวางแผน กำหนดทิศทางการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการชี้แจงนโยบาย กำหนดการมอบหมายงาน/ภารกิจ การศึกษาสภาพความพร้อม ข้อมูลจากการสำรวจ ติดตาม เพื่อให้ทราบแนวทางการวางแผนแก้ปัญหาและพัฒนางาน (3) การร่วมปฏิบัติ ในการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้ และ (4) การร่วมประเมินผลและรายงานผล ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู มีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นพิจารณาการนิเทศภายในสถานศึกษาและร่วมกันติดตามความก้าวหน้าและผลการนิเทศภายในสถานศึกษาของครูผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น ; การมีส่วนร่วม; การนิเทศภายใน

* Received: 2025-07-06, Revised: 2025-08-17, Accepted: 2025-08-26

Needs assessment of participatory internal supervision in schools under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office

Natthakan Boonsert^{1*} Chanchai Wongsirasawat² Orasa Charoontham²

¹ Master of Education, Educational Administrative Innovation, Faculty of Education
Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage Pathum Thani Province

² Lecturer of Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal
Patronage Pathum Thani Province

*Corresponding author e-mail: natthakan.boon@vru.ac.th

Abstract

This research aimed to investigate the current conditions, the desired conditions, and to assess the needs for participatory internal supervision in schools under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The research sample comprised 69 school administrators and 271 teachers, consisted of 340 participants. The sample size was determined and selected through stratified random sampling. The research employed five-point Likert scale questionnaires as the main instruments. The reliability coefficients of the questionnaires on the current and desired conditions were both 0.94. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}). The findings revealed that the overall current conditions of participatory internal supervision was at a high level, while the overall desired conditions was at the highest level. The priority needs for participatory internal supervision were identified as follows: (1) enhancing knowledge and understanding by engaging affiliated and external agencies in providing professional knowledge regarding internal supervision to teachers; (2) planning and establishing directions for internal supervision, including clarifying policies, assigning responsibilities, assessing readiness, gathering survey data, and conducting monitoring to inform problem-solving and development strategies; (3) implementing plans, projects, and activities to achieve the specified objectives; and (4) evaluating and reporting outcomes, with school administrators and teachers collaboratively determining evaluation criteria and continuously monitoring the progress and results of internal supervision for the teachers being supervised, respectively.

Keywords: needs assessment; participation; internal supervision

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยครูควรมีความรู้และมีความสามารถทางวิชาชีพเป็นอย่างดี และได้รับค่าตอบแทนที่ยุติธรรมตามความสามารถและประสิทธิภาพในการทำงาน อีกทั้งยังมีระบบการสร้างจรรยาบรรณในการบริหารงานบุคคลของครู โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในแบบที่เหมาะสมความสามารถของตน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 ได้กำหนดให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนมีคุณลักษณะและมีทักษะการเรียนรู้ใน

ศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาไปอย่างมาก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในยุคดิจิทัล โลกในยุคนี้ไร้ขีดจำกัด แคมลง และหมุนเร็วขึ้น ทำให้ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารรวดเร็วมาก ด้วยความเปลี่ยนแปลงนี้ ทำให้คนในยุคนี้สามารถทำสิ่งต่างๆ ได้มากกว่าคนในยุคก่อนๆ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2565)

ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้ดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ฝ่าย ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน (ทรงวิทยา จิตรจรรยา, 2561) ซึ่งการบริหารงานวิชาการจะเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ คุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ งานวิชาการจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียน ต้องมีความรู้ทักษะและความสามารถในด้านการบริหารทุกฝ่าย โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนต้องดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทิศทางที่ดีขึ้น (คณน สิริโชคเจริญ, 2565)

การนิเทศภายในมีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อพัฒนาครูและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด วPA (Performance Agreement) กล่าวคือ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเป็นกุญแจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา โดยมีเป้าหมายสูงสุด อยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน เป็นผลผลิตจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูรวมทั้งช่วยให้ครูรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษา (สำนักงาน ก.ค.ศ. กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

ในปัจจุบันพื้นที่ของจังหวัดสมุทรสาคร มีแรงงานต่างชาตินับเป็นจำนวนมากที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ด้วยการติดตามผู้ปกครองที่เข้ามาเป็นแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมและการประมง ซึ่งเยาวชนที่อายุยังไม่ถึง 15 ปีบริบูรณ์นั้น กฎหมายให้การคุ้มครองและบังคับว่าไม่สามารถทำงานหรือเป็นแรงงานได้ บุตรหลานแรงงานต่างชาติดังกล่าวต้องอาศัยอยู่แต่ในบ้าน หรือห้องเช่าที่ผู้ปกครองพักอาศัยอยู่ ทำให้เด็กต่างชาติต้องเผชิญกับปัญหาหลายประการและซับซ้อน ทำให้เกิดความเครียดตลอดเวลา เช่น การถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่รัฐเพราะการเข้าเมืองผิดกฎหมาย การไม่มีสถานภาพที่ถูกต้องตามทะเบียนราษฎรของแรงงานต่างชาติ การถูกล่วงละเมิดทางเพศ ฯลฯ จึงกลายเป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงและเปราะบางที่อาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์จากผู้ไม่หวังดีได้ (ปริญญา หวันเหล็ก, 2562) และข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครได้มีนักเรียนต่างชาตินับเป็นจำนวนมาก เช่น เมียนมา, ลาว, กัมพูชา, ฟิลิปปินส์, ปากีสถาน, มาเลเซีย, จีน, ญี่ปุ่น, สัญชาติอื่นๆ รวมไปถึงนักเรียนที่ไม่ปรากฏสัญชาติ เป็นจำนวน 5,950 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2567) ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนนักเรียนต่างชาติมากขึ้นเรื่อยๆ แต่จำนวนห้องเรียนลดลง เนื่องจากขาดแคลน

บุคลากรครู ทำให้เกิดการจัดการศึกษามีความหลากหลายและหน่วยงานภาครัฐจะต้องส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสถานศึกษาไม่สามารถปฏิเสธการรับเด็กเข้าเรียนได้ โดยให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เด็กที่อายุไม่เกิน 18 ปี ที่อยู่ในเขตอำนาจของรัฐไทย ต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน โดยห้ามเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุเชื้อชาติ สีผิว ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานะอื่น ๆ ของเด็ก

เนื่องจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีเด็กนักเรียนต่างชาติเป็นจำนวนมาก ทำให้การจัดการศึกษาจึงต้องมีความหลากหลาย จึงส่งผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบต่างๆ ยังไม่ค่อยเป็นผลดีเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นส่งเสริมให้คณะครูขาดการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ขาดการส่งเสริมให้หน่วยงานภายนอก นอกเหนือจากหน่วยงานต้นสังกัด เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาให้กับคณะครู รวมไปถึงการร่วมกันกำหนดขอบข่ายการนิเทศภายในที่ยังไม่ค่อยชัดเจน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการนำไปกำหนดแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาที่สนับสนุนการจัดการศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัดและมาตรฐานการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ระเบียบวิธีวิจัย

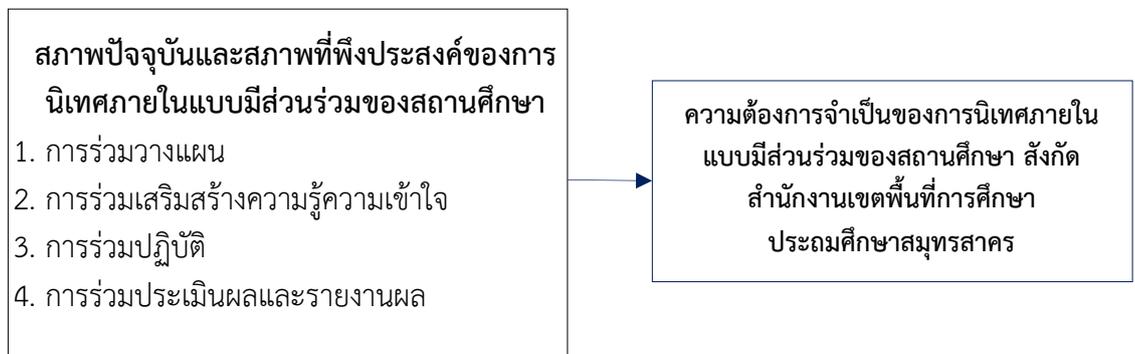
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 102 โรงเรียน รวมจำนวนครูทั้งสิ้น 1,929 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 340 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดในการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ; จตุรงค์ ธนะสีลังกูร (2564) ; ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ (2565) ; โรงเรียนรัตภูมิวิทยา (2560) ; วราลักษณ์ อัจฉิชัย (2565) ; สรรเพชญ ศิริเกตุ (2563) และอามีเนาะ สาเล็ง (2562) ดังนี้ 1) การร่วมวางแผน 2) การร่วมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ 3) การร่วมปฏิบัติ และ 4) การร่วมประเมินผลและรายงานผล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มี 4 ด้าน จำนวน 40 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert (1987)

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1 ศึกษาแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม จากเอกสาร ตำรา ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด นิยามศัพท์ศัพท์เฉพาะในการวิจัยและสร้างแบบสอบถามการวิจัย

4.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมคุณลักษณะของการวัด การใช้ภาษา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อความถาม ความเหมาะสมของปริมาณคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความของแบบสอบถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แล้วคัดเลือกข้อความมีค่าตั้งแต่ 0.60-1.00

4.4 นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คือ โรงเรียนบ้านสวนหลวง (รัตนวิจิตรพิทยาคาร) เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Cronbach's coefficient alpha) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ .94 และสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ .94

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

5.2 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

5.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แพลตฟอร์ม Google Forms โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถตอบแบบสอบถามได้โดยการสแกน QR Code และนำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลต่อไป

5.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมา จำนวน 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบข้อความ และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

6.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการแปลผลค่าเฉลี่ยของข้อมูลตามเกณฑ์ของ Best (1977) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์	อยู่ในระดับ	มาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์	อยู่ในระดับ	น้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

6.2 การประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ให้เป็นตามขั้นตอนแล้วเรียงลำดับของผลต่างของคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อยโดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) โดยการหาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่พึงประสงค์ (I) และสภาพปัจจุบัน (D) โดย (I - D) แล้วหารด้วยค่าสภาพปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) สูตรการคำนวณดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{(I - D)}{D}$$

โดย PNI_{modified} หมายถึง ดัชนีอันดับความต้องการจำเป็น
D (Degree of success) หมายถึง สภาพปัจจุบัน
I (Importance) หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในตารางและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

7.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

7.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

7.3 วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยวิธี Priority Needs Index (PNI_{modified})

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ภาพรวมและรายด้าน (n=340)

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การร่วมกันวางแผน	4.28	0.47	มาก	4.59	0.47	มากที่สุด
2. การร่วมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ	4.25	0.49	มาก	4.60	0.45	มากที่สุด
3. การร่วมปฏิบัติ	4.38	0.43	มาก	4.64	0.40	มากที่สุด
4. การร่วมประเมินผลและรายงานผล	4.32	0.46	มาก	4.63	0.44	มากที่สุด
ภาพรวม	4.31	0.43	มาก	4.61	0.41	มากที่สุด

ตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับ มาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ การร่วมประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .46) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การร่วมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.49)

สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.40) รองลงมา คือ การร่วมประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การร่วมกันวางแผน ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.47)

3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ภาพรวมและรายด้าน (n=340)

การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	PNI _{modified}	อันดับ
1. การร่วมกันวางแผน	4.28	4.59	0.07	2
2. การร่วมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ	4.25	4.60	0.08	1
3. การร่วมปฏิบัติ	4.38	4.64	0.06	3
4. การร่วมประเมินผลและรายงานผล	4.32	4.63	0.05	4
ภาพรวม	4.31	4.61	0.07	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = .07$) โดยด้านที่มีดัชนีอันดับความต้องการ จำเป็นลำดับที่ 1 คือ การร่วมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ($PNI_{modified} = .08$) ลำดับที่ 2 คือ การ ร่วมกันวางแผน ($PNI_{modified} = .07$) ลำดับที่ 3 คือ การร่วมปฏิบัติ ($PNI_{modified} = .06$) และลำดับที่ 4 คือ การร่วมประเมินผลและรายงานผล ($PNI_{modified} = .05$)

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุก ด้านอยู่ในระดับ มาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมปฏิบัติ รองลงมา คือ การร่วมประเมินผลและ รายงานผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การร่วมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ

2. ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมปฏิบัติ รองลงมา คือ การร่วม ประเมินผลและรายงานผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การร่วมกันวางแผน

3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ($PNI_{modified} = .07$) โดยด้านที่มีดัชนีอันดับความ ต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ การร่วมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ($PNI_{modified} = .08$) ลำดับที่ 2 คือ การ ร่วมกันวางแผน ($PNI_{modified} = .07$) ลำดับที่ 3 คือ การร่วมปฏิบัติ ($PNI_{modified} = .06$) และลำดับที่ 4 คือ การร่วมประเมินผลและรายงานผล ($PNI_{modified} = .05$)

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ส่วนใหญ่ จะให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา เนื่องจากการนิเทศภายในสถานศึกษา นั้นจะอยู่ในขอบข่ายของงานบริหารวิชาการ ซึ่งเป็นฝ่ายที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา โดยการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ รวมไปถึงการช่วยเหลือครู และบุคลากรทางการศึกษาด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาครจึงส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดเนินการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมด้วยตนเอง รวมไปถึง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครได้มีการส่งเสริมให้มีการคัดเลือกสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) เพื่อเป็นต้นแบบในด้านการนิเทศภายในอีกด้วย จึงส่งผลให้ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสินใจ ภูพินนา (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบร่วมมือ ของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอกันทรวิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับมาก ส่วนผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา มีความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูร่วมกันประชุมชี้แจงและมอบหมายภารกิจการนิเทศให้กับผู้รับการนิเทศด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ร่วมกันจัดทำ/จัดท้าวสตุอุปกรณ์ เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวกในการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและกิจกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา มีวิธีปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีการสะท้อนผลการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และนำกิจกรรมการเรียนการสอนจากการนิเทศภายในไปจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ID Plan) อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของสรพรเพชญ์ ศิริเกตุ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. จากการประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ การร่วมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูขาดการตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในการร่วมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา เช่น การเชิญหน่วยงานต้นสังกัด/หน่วยงานภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาให้กับคณะครู มีการให้ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง วิธีการวัดและประเมินผล เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้คณะครูได้รับความรู้ใหม่หรือแนวคิดใหม่จากการนิเทศภายในที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้จริง และส่งเสริมให้คณะครูใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ธีรศักดิ์ ศรีสวัสดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะครูเกี่ยวกับ แผนการนิเทศภายในสถานศึกษา (PNI=0.073) มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่คณะครู เกี่ยวกับการรายงานผลการ นิเทศภายในสถานศึกษา (PNI=0.057) และมีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะครูเกี่ยวกับคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษาแต่ละกิจกรรม เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน, การให้คำปรึกษาแนะนำ (PNI=0.048) ด้านที่มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 คือ การร่วมกันวางแผน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในการร่วมกันวางแผน เกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาบางแห่งอาจยังมีแนวปฏิบัติที่ไม่ชัดเจนหรือยังไม่เป็นรูปธรรม เช่น การกำหนดทิศทางการนิเทศภายในสถานศึกษา ชี้แจงนโยบาย กำหนดการมอบหมายงาน/ภารกิจ การศึกษาสภาพความพร้อม ข้อมูลจากการสำรวจ ติดตาม เพื่อให้ทราบแนวทางการวางแผนแก้ปัญหาและพัฒนางาน ร่วมกันกำหนดการนิเทศที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป็นเป้าหมายที่ต้องการ มีการเตรียมการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา สาเหตุของปัญหา และความต้องการมากำหนดกิจกรรม/แผนงาน/โครงการ มีคู่มือในการปฏิบัติงาน การแต่งตั้งคณะกรรมการ ขั้นตอน วิธีการ วัตถุประสงค์ จุดพัฒนา จัดลำดับความสำคัญและแนวทางการปฏิบัติการนิเทศแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวรรณ ธารนาถ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน มีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ศึกษาปัญหา อุปสรรค วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานนิเทศภายใน จัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่มีความต้องการ จัดประชุม ระดมความคิดเห็นเพื่อสร้างวิสัยทัศน์เป้าหมายร่วมกันและนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานนิเทศภายใน และด้านที่มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 คือ การร่วมปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในการร่วมปฏิบัติ เกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา จะต้องมีการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม การนิเทศภายในสถานศึกษาที่ชัดเจน เพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้ โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นการทำงานในสถานศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศโดยใช้การนิเทศแบบมีส่วนร่วม มีการสังเกตการสอน การนำกิจกรรมการเรียนการสอนจากการนิเทศภายในจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ID Plan) การให้คำปรึกษา การเสริมแรงทางบวก ให้แนะนำอย่างเป็นกัลยาณมิตร การสะท้อนผล การใช้เครื่องมือในการนิเทศอย่างหลากหลาย กำกับติดตามให้ผู้รับการนิเทศมีการนำความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศไปปฏิบัติ และการประเมินความพึงพอใจอย่างรอบด้านจากผู้รับการนิเทศ สอดคล้องกับแนวคิดของ คอปแลนด์ และโบยัน (Copeland & Boyan, 1978 อ้างถึงใน ชลณา ม่วงหวาน, 2564) ได้กล่าวถึง การนิเทศว่า การนิเทศประกอบด้วย ขั้นตอนการประชุม

ก่อนการสังเกตการ การสังเกตพฤติกรรมที่เป็นปัญหา การเลือกแนวทาง หรือวิธีการปรับปรุง/พัฒนาพฤติกรรม การเลือกเครื่องมือหรือสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการสังเกตการ การวิเคราะห์ ผลที่ได้จากการสังเกตการ การประชุมหลังการสังเกตการโดยการให้ข้อมูลป้อนกลับจากผลของการวิเคราะห์ และพิจารณาเลือกยุทธวิธีการปรับปรุงพัฒนาครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรสนับสนุนและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นลำดับแรก โดยเริ่มจากการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ นำไปสู่การวางแผน การร่วมปฏิบัติและการร่วมประเมินผลและรายงานผล
2. ผู้บริหารทุกระดับควรสนับสนุนและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานยึดหลักธรรมาภิบาลและนิเทศด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ส่งเสริมให้ครูเกิดการพัฒนาตนเอง เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการศึกษา โดยมีหลักการสำคัญคือ การสร้างความเข้าใจและความตระหนัก กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การทำงานเป็นทีม ให้ความสำคัญกับการสะท้อนผล และการเรียนรู้ร่วมกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครนั้น สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ว่า ฝ่ายบริหารงานวิชาการนั้นเป็นฝ่ายงานที่สำคัญของสถานศึกษา เป็นฝ่ายที่ขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เป้าหมายคือเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดและส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินงานเป็นกระบวนการที่ชัดเจน ในรูปแบบของ PDCA ของเอ็ดเวิร์ด เดมมิ่ง โดยมีการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แก้ปัญหา และวางแผนนิเทศร่วมกัน เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้หลักการนิเทศภายใน ทำให้ผู้บริหารและครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรเริ่มต้นด้วย (1) การร่วมกันวางแผน (2) การร่วมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน นำไปสู่การร่วมปฏิบัติตามแผนและขั้นสุดท้ายคือ (4) การร่วมกันประเมินผลและรายงานผล

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *คู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา*. สพฐ.
- คณน สิริโชคเจริญ. (2565). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพสำหรับสถานศึกษาสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จตุรงค์ ธนะสีลังกูร. (2564). *รูปแบบการพัฒนาทักษะการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครราชสีมา*. *วารสารราชพฤกษ์*, 20(2), 69-84.
- ชลณา ม่วงหวาน. (2564). *รายงานการนิเทศเพื่อส่งเสริมความสามารถของครูในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2.
- ดิศกุล เกษมสวัสดิ์. (2565). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 6(2), 463-476.
- ทรงวิทยา จิตรจรรุญ. (2561). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา*. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 3(1), 42-56.
- ปราณี มีหาญพงศ์. (2561). *การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยทางการพยาบาล*. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 19(1), 9-15.
- ปริญญา หวันเหลี่ยม. (2562). *การศึกษาของเด็กต่างชาติในจังหวัดสมุทรสาคร: บทเรียนภาคีความร่วมมือระหว่างรัฐกับองค์กรสาธารณกุศล*. *วารสารนวัตกรรมสังคม*, 2(1), 66-84.

- ภูพัตนา ส. (2024). ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบร่วมมือของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอกันทรวิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. *Journal of Integration Social Sciences and Development*, 4(1), 41–50.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*, 134(40 ก), 79.
- โรงเรียนรัตภูมิวิทยา. (2560). รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC. โรงเรียน.
- วรลักษณ์ อัจฉิชัย. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วรวรรณ ธารนาถ. (2567). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงาน ก.ค.ศ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). คู่มือการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง ครู. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปี 2567. สำนักงาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2565). การบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมสู่ก้าว. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรรเพชญ ศิริเกตุ. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2564). *ศาสตร์และศิลป์ในการนิเทศการศึกษา*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อามีเนาะ สาเล็ง. (2562). การนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. *การประชุมหาญใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10*, 1,129–1,242.

กรณธิป ชินวงษ์. (2566). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

Best, J. W. (1977). *Research in education* (3rd ed.). Prentice-Hall.

Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). Harper & Row.

Likert, R. (1987). *Theory and measurement*. Wiley & Sons.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.